

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 – Wereld: Arbeidsmigratie in India en Nepal

1 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat de bevolking in India en Nepal zich steeds meer concentreert in steden / arbeidsmigranten van het platteland naar de stad trekken.

2 maximumscore 2

Juiste oorzaken zijn:

- Het (totale) bnp van Nepal is vele malen kleiner dan dat van India (waardoor eenzelfde bedrag aan internationale geldzendingen in Nepal een groter deel van het bnp bepaalt).
- Uit Nepal trekken in verhouding (tot de totale bevolking) veel meer internationale arbeidsmigranten naar het buitenland dan vanuit India.

per juiste oorzaak 1

3 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- Veel vertrekgebieden hebben een sterke bevolkingsgroei / veel jongeren, 1
- zodat een overschot aan arbeidskrachten ontstaat / de werkloosheid toeneemt. 1

4 maximumscore 2

- Uit het antwoord moet blijken dat economische groei in semi-perifere landen / de Arabische Golfstaten leidt tot een groeiende vraag naar arbeidskrachten (uit perifere landen / uit landen als India en Nepal). 1
- Een juist antwoord is: door economische groei in vertrekgebieden krijgen meer mensen de financiële mogelijkheid om te migreren. 1

5 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- veel arbeidsmigranten tijdens de coronapandemie hun baan kwijtraakten / niet in staat waren te werken / noodgedwongen moesten terugkeren (naar India en Nepal), 1
- zodat deze regio's (waarin veel gezinnen afhankelijk zijn van geldzendingen) geen inkomsten uit geldzendingen meer ontvingen. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 – Wereld: Investerings in het Keniaanse spoor

- 6 maximumscore 1**
exploitatiekolonie
- 7 maximumscore 2**
Uit de redenering moet blijken dat
- de (door de Chinezen aangelegde) infrastructuur (net als in de koloniale periode) gericht is op de kust / havens, 1
 - zodat grondstoffen / landbouwproducten / mijnbouwproducten makkelijk naar het buitenland vervoerd kunnen worden. 1
- 8 maximumscore 3**
- Juiste redenen vanuit de economische dimensie zijn: 2
 - De landen in het oosten van Afrika zijn een groeiende afzetmarkt voor Chinese producten.
 - De loonkosten in landen in het oosten van Afrika zijn lager dan in China.
 - China heeft de grondstoffen / mijnbouwproducten nodig (om de eigen industrie draaiende te houden).
- Opmerking*
Per juiste reden 1 scorepunt toekennen.
- Juiste redenen vanuit een andere dimensie zijn: 1
 - China wil zich hiermee profileren als wereldmacht / hegemoniale staat.
 - China wil wereldwijd zijn invloedssfeer uitbreiden.
- 9 maximumscore 2**
- Uit het argument voor de stelling moet blijken dat goede infrastructuur in Kenia (zoals spoorlijnen) kan leiden tot meer handel / meer economische activiteit / hogere welvaart (en Kenia binnen Afrika dus een centrumpositie kan gaan innemen). 1
 - Uit het argument tegen de stelling moet blijken dat het uiteindelijk vooral China zal zijn dat zal profiteren van de (door China zelf aangelegde) spoorlijnen in Kenia. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3 – Aarde: Vikingen op IJsland

10 maximumscore 2

Juiste oorzaken zijn:

- Noorwegen is een land met veel bergen / reliëf.
- In een groot deel van Noorwegen is het te koud voor akkerbouw (door een continentaal klimaat / sneeuw- en hooggebergteklimaat).
- In Noorwegen heeft weinig bodemvorming plaatsgevonden (door geringe chemische verwerking / de vorming van ijskappen).

per juiste oorzaak 1

11 maximumscore 3

- divergente plaatbeweging / divergentie 1
- basalt 1
- Uit het antwoord moet blijken dat onder IJsland een hotspot / mantelpluim ligt. 1

12 maximumscore 2

- Een juiste oorzaak van hinder is: Vikingboeren kregen te maken met vulkanische as dat land en nederzettingen bedekte. 1
- Een juiste oorzaak van profijt is: vulkanische assen zijn in het algemeen vruchtbaar. 1

13 maximumscore 2

De juiste oorzaken zijn:

- Het klimaat in IJsland werd aan het einde van de middeleeuwen kouder (waardoor de opbrengsten uit de landbouw minder werden). (natuurlijke oorzaak) 1
- Door een groeiende bevolking nam de vraag naar voedsel toe. (menselijke oorzaak) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4 – Aarde: Klimaten op de Kreeftskeerkring

14 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat in de periode december – februari

- de Kreeftskeerkring doorgaans onder invloed staat van hoge luchtdrukgebieden / dalende lucht, (oorzaak) 1
- waardoor de (dalende) lucht opwarmt / meer waterdamp kan bevatten (en niet uitregent / condenseert). (gevolg) 1

15 maximumscore 3

- Gegeven 1: De nabijheid van de zee zorgt bij Al Hamra voor een matigende invloed op het klimaat. 1
- Gegeven 2: de grote hoeveelheid neerslag heeft een verkoelend effect 1
- Gegeven 3: Bhopal en Dhaka staan onder invloed van de vochtige Zuidwest-Moesson / een aanlandige wind. 1

16 maximumscore 2

Een juiste uitleg is:

- Bhopal ligt verder landinwaarts dan Dhaka / aan de lijkzijde van verschillende gebergtekets, (oorzaak) 1
- waardoor de lucht die wordt aangevoerd in Bhopal al veel minder vocht bevat / bij Bhopal daalt. (gevolg) 1

17 maximumscore 2

- Dhaka 1
- Een juist argument is: Dhaka ligt (in tegenstelling tot de andere drie plaatsen) aan een (grote) rivier (die ook in de droge tijd zoet water afvoert). 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 5 – Brazilië: De ‘boog van ontbossing’ in Brazilië

- 18 maximumscore 2**
 Uit de redenering moet blijken dat
- in het Amazonegebied nieuwe wegen worden aangelegd, 1
 - zodat boeren en/of houtkappers makkelijker nieuw te ontginnen plekken kunnen bereiken / hun producten beter kunnen transporteren. 1
- 19 maximumscore 2**
 Een juiste redenering is:
- Door de uitbreiding van de grootschalige landbouwbedrijven in de boog van ontbossing verliezen kleine boeren / veehouders hun land, 1
 - zodat deze kleine boeren genoodzaakt zijn nieuwe stukken selva / tropisch regenwoud te ontginnen. 1
- 20 maximumscore 4**
- Juiste aanwijzingen voor scenario a zijn: 2
 - Een groot deel van dit gebied bestaat uit beschermd bos.
 - Dit gebied ligt in de bergen.
 - In dit gebied liggen weinig (hoofd)wegen.
 - Juiste aanwijzingen voor scenario b zijn: 2
 - In dit gebied is bauxiet / zijn delfstoffen aangetroffen.
 - In het zuidelijke deel van dit gebied is sinds 1980 al veel bos gekapt.

Opmerking

Per juiste aanwijzing 1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 6 – Brazilië: Paraisópolis, een favela in São Paulo

- 21 maximumscore 3**
- stereotype / stereotiepe beeld 1
 - lokaal schaalniveau 1
 - Juiste antwoorden zijn: 1
 - verschillen tussen (de rijkere) stad en (het armere) platteland
 - verschillen tussen (de rijkere) verstedelijkte districten in het zuidoosten van Brazilië en meer (armere) landelijke districten in het noorden van Brazilië
- 22 maximumscore 1**
- Uit het antwoord moet blijken dat uit bron 11 op te maken is dat de wijk Paraisópolis bestaat uit stenen huizen (met meerdere verdiepingen).
- 23 maximumscore 2**
- uitspraak 1: onjuist
uitspraak 2: onjuist
uitspraak 3: onjuist
- indien drie juiste antwoorden 2
indien twee juiste antwoorden 1
indien minder dan twee juiste antwoorden 0
- 24 maximumscore 2**
- Een juiste redenering is:
- Paraisópolis ligt in vergelijking met andere favela's dicht bij het centrum van São Paulo / welvarende wijken, 1
 - zodat de inwoners minder grote afstanden hoeven af te leggen naar werk in het centrum / lokale ondernemers in de favela kunnen profiteren van mogelijkheden van deze centrale ligging. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 7 – Leefomgeving: De energietransitie in Den Haag

25 maximumscore 2

- 1 - Geuzen- en Statenkwartier
- 2 - Moerwijk
- 3 - Ypenburg

indien drie juiste antwoorden	2
indien twee juiste antwoorden	1
indien één juist antwoord	1

26 maximumscore 2

- Een juist antwoord is: de woningen (in de flats) staan dicht bij elkaar (zodat er weinig warmte- / energieverlies is met een warmtenet). 1
- Uit het antwoord moet blijken dat het dakoppervlak (van de flats) te klein is om voor alle huishoudens in die flats energie op te wekken. 1

27 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat voor de verduurzaming van Den Haag (interactieve) ICT-toepassingen worden ingezet.

28 maximumscore 2

Juiste manieren zijn:

- Burgers worden zich meer bewust van hun eigen energieverbruik / het energieverbruik in hun wijk.
- Burgers kunnen op basis van de gegevens in DataLab zelf met voorstellen komen over het energiebeleid.

per juiste manier	1
-------------------	---

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 8 – Leefomgeving: Water in Nederland, vroeger en nu

29 maximumscore 2

uitspraak 1: juist

uitspraak 2: onjuist

uitspraak 3: juist

indien drie juiste antwoorden

2

indien twee juiste antwoorden

1

indien minder dan twee juiste antwoorden

0

30 maximumscore 2

1 sneller

2 af

3 hoger

4 onregelmatiger

indien vier juiste antwoorden

2

indien drie juiste antwoorden

1

indien minder dan drie juiste antwoorden

0

31 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- bij een noordwesterstorm zeewater richting de Nederlandse kust wordt opgestuwd, (oorzaak)
- waardoor ook rivieren moeilijker op zee kunnen afwateren. (gevolg)

1

1

32 maximumscore 2

Juiste redenen zijn:

- Er is sprake van een combinatie van waterbeheer met natuurontwikkeling.
- Bij het ontpolderen van de Biesbosch werken actoren met verschillende belangen samen (zoals waterschappen, boeren en natuurorganisaties).
- Het beheer is gericht op het vasthouden en/of bergen van water (zodat ook in tijden van droogte water beschikbaar is).

per juiste reden

1

Bronvermeldingen

- bron 1 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, met data van data.worldbank.org en www.un.org, 2021
- bron 2 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2022
Florian Büttner, 2009
- bron 3 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2022
Jenni Moeras, edition.cnn.com, 2019
- bron 4 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2022
- bron 5 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van www.volcanocafe.org, 2022
- bron 6 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van www.volcanocafe.org, 2022
- bron 7 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van kaltesonne.de, 2022
- bron 8 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2022
Grote Bosatlas 56e, 2021
- bron 9 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van nl.climate-data.org, 2022
- bron 10 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2022
Grote Bosatlas 56e, 2021
- bron 11 www.tucavieira.com.br, 2004
- bron 12 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van dadosgeociencias.ibge.gov.br, 2022
- bron 13 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van bgp.he.net/dns/dadosgeociencias.ibge.gov.br, 2022
- bron 14 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van alle.cijfers.nl, 2020
- bron 15 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van Gemeente Den Haag, 2022
- bron 16 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van insights.arcgis.com, 2022
- bron 17 Alcarta 2e editie, 2022
- bron 18 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2022
allardpierson.nl, 2021